

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА
УПРАВЛІННЯ

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
Валерій БУЛГАКОВ
В. Булгаков
14 березня 2021 року

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

з дисципліни «Українська мова» для абітурієнтів на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікований робітник для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра у 2021 році

КИЇВ

2021

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол від “ 16 ” березня 2021 року № 8

Голова циклової комісії М. Висоцький М.Р. Корнійчук
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Основні вимоги до підготовки вступників
3. Розділи курсу з української мови
4. Зміст програми для вступного екзамену
5. Критерії оцінювання диктанту з української мови
6. Поради абітурієнтам, які готуються до написання диктанту
7. Список рекомендованих джерел для підготовки

1. ВСТУП

Готуючись до вступу у заклади фахової передвищої освіти, зокрема до Київського фахового коледжу архітектури, будівництва та управління, абітурієнти повинні усвідомлювати, що знання мови належать до найважливіших сутностей людини. Вони є засобом і матеріалом формування і становлення особистості людини, її інтелекту, волі, почуттів і формою буття. Мова – це безперервний процес пізнання світу, його освоєння людиною.

Екзаменаційну документацію для проведення вступних випробувань з української мови розроблено на основі Закону «Про загальну середню освіту», Державного стандарту базової та повної загальної (профільної) освіти та типової програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова». Письмовий екзамен з **української мови (диктант)** дає можливість перевірити писемну грамотність абітурієнтів. Він зручний тим, що ставить усіх їх в однакові умови, оскільки не мають права на вибір тексту чи його розміру.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Абітурієнти з курсу сучасної української мови повинні знати:

- українську абетку; звуки, букви, склади;
- класифікацію звуків;
- чергування голосних та приголосних в мовному потоці;
- основні правила української літературної вимови;
- основні правила української орфографії;
- вживання великої літери;
- написання слів разом, окремо, через дефіс;
- правопис прізвищ та географічних назв;
- правила написання апострофа;
- правила написання м'якого знака;
- правопис іншомовних слів;
- правила переносу;
- лексику; синоніми, антоніми, омоніми;
- українську фразеологію;
- морфологію як учення про частини мови;
- синтаксис як учення про словосполучення і речення;
- класифікацію простих і складних речень;
- пунктуацію;
- основні стилі української мови.

Абітурієнти повинні володіти такими навичками та вміннями з української мови:

- грамотно й охайно писати;
- застосовувати теоретичні знання до конкретного мовного матеріалу;

- знаходити й обґрунтовувати орфограми та пунктограми;
- пояснювати фонетичні, лексичні, морфологічні, синтаксичні явища;
- правильно ставити і пояснювати розділові знаки.

3. РОЗДІЛИ КУРСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Курс вивчення української мови складається з таких розділів:

1. Фонетика і фонологія (вчення про знакову систему мови).
2. Графіка і орфографія (вчення про передачу звуків на письмі та правила написання слів і їх частин).
3. Лексикологія і фразеологія (вчення про словниковий склад мови і фразеологічні одиниці мови).
4. Морфемна структура слова (засоби і способи творення слів).
5. Граматика - морфологія і синтаксис (учення про частини мови, форми слів і словозміну, про будову словосполучення і речення).
6. Пунктуація (вчення про систему розділових знаків, їх типи та правила вживання).

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

1.Чергування голосних і приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння і подовження приголосних.

2.Будова слова. Відомості про основу слова і закінчення змінюваних слів, про корінь, префікс, суфікс і закінчення як значущі частини слова; вивчені орфографічні правила.

3.Творення слів. Основні способи словотвору, правила переносу складних слів з рядка в рядок (односкладові частини складноскорочених слів та ініціальні й комбіновані аббревіатури).

4.Склад лексики сучасної української літературної мови за походженням. Власне українські слова. Синонімічне багатство мови. Загальні відомості про лексичне значення слова, синоніми, антоніми, омоніми, пряме і переносне значення слова; особливості власне української лексики в порівнянні із запозиченнями.

5.Загальні відомості про українську фразеологію. Роль фразеологізмів у мовленні: фразеологізми та їхні різновиди (синонімічні, антонімічні).

6.Принципи українського правопису. Основні орфограми в коренях, префіксах, суфіксах: принципи розрізнення орфограм, загальні ознаки чотирьох принципів українського правопису.

7.Складні випадки вживання апострофа і м'якого знака. Групи знаків, співвідношення звуків і букв; правила вживання апострофа і м'якого знака.

8.Правопис іншомовних та складних слів. Правила написання іншомовних слів українською мовою та правопис складних слів разом, окремо і через дефіс.

9.Стилістичні засоби морфології. Морфологічні засоби стилістики стосовно категорії роду, категорії числа, власних і загальних іменників, ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм, дієслівних категорій.

10.Поняття про синтаксис та його основні одиниці. Найважливіші відомості з синтаксису і пунктуації, основні одиниці синтаксису.

11.Прості двоскладні та односкладні речення. Будова простого двоскладного речення, види односкладних речень.

12.Тире між підметом і присудком. Правила використання тире між підметом і присудком, а також випадки, коли не ставиться тире між підметом і присудком.

13.Розділові знаки при прикладці. Правила відокремлення прикладки за допомогою дефіса, коми чи тире; визначення прикладки.

14.Однорідні члени речення. Відомості про однорідні члени речення: правила вживання розділових знаків при однорідних членах речення.

15.Розділові знаки при відокремлених членах речення. Використання розділових знаків при відокремлених та уточнюючих членах речення.

16.Звертання: непоширені і поширені звертання; розділові знаки при звертанні.

17. Вставні слова та вставлені конструкції. Відомості про вставні слова (словосполучення та речення); найчастіше вживані вставні слова й словосполучення; вивчені пунктуаційні правила.

18.Типи складних речень, складносурядні речення. Відомості про складне речення, види складних речень (сполучникові і безсполучникові), засоби зв'язку між частинами складного речення, особливості будови складносурядного речення; правила розстановки розділових знаків між простими реченнями в складносурядному.

19. Складнопідрядні речення. Відомості про складнопідрядні речення (у тому числі з кількома підрядними); види підрядних речень; правила вживання розділових знаків між частинами складнопідрядного речення.

20.Безсполучникові складні речення. Складні речення з різними видами зв'язку. Відомості про безсполучникові складні речення, про будову складного речення з різними видами зв'язку, правила вживання розділових знаків між частинами таких речень.

21.Пряма і непряма мова. Цитати. Діалог. Будова речень з прямою і непрямою мовою, з цитатами; особливості діалогу.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИКТАНТІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є текстовий диктант. Перевірці підлягають уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та словникові слова, визначені для запам'ятовування; постановка розділових знаків відповідно до опрацьованих правил пунктуації; правильність оформлення роботи. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою. Для екзаменаційного диктанту використовується текст, доступний для розуміння абітурієнтів на основі базової загальної середньої освіти. За обсягом тексти диктантів відповідають чинній програмі з української мови — містять 190 слів. Визначаючи кількість слів у диктанті, було враховано як самостійні, так і службові частини мови й вигук.

Диктант оцінюють однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, або в корені однокореневих слів вважається однією помилкою; при підрахуванні ці помилки (скільки б їх не було) вважаються за одну;
- помилки на те саме правило, але в різних словах, вважаються різними помилками.

Виправляються, але не враховуються помилки, що спотворюють звуковий склад слова, наприклад "оперігати" (замість оберігати); "докша" (замість дошка).

При оцінюванні диктантів важливо також враховувати характер помилки. Серед помилок слід виділяти негрубі, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності, повторювані і однотипні помилки. Під час підрахування помилок дві негрубі вважають за одну. Одна негруба помилка не враховується.

До негрубих відносять такі помилки:

- 1) у винятках з усіх правил;
- 2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;

- 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- 4) у разі, коли замість одного знаку поставлений інший;
- 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях *не хто інший, як; не що інше, як; ніхто інший ні; ніщо інше не...*);
- 6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або порушенні їх послідовності;
- 7) при заміні українських букв російськими.

Повторюваними вважаються орфографічні помилки в одному й тому ж слові, яке вживається декілька разів, або в корені однокореневих слів. При підрахуванні ці помилки (скільки б їх не було) вважаються за одну.

Однотипними вважаються помилки на одне правило, якщо умови вибору правильного написання полягають у граматичних (*борються, ходить*) і фонетичних (*пісня, сміється*) особливостях слова. Кожна однотипна помилка обраховується окремо.

За наявності в контрольному диктанті більше п'яти поправок (виправлення неправильного написання на правильне) оцінка знижується на один бал, але таке зниження не повинно призводити до незадовільного оцінювання роботи студента. Відмінна оцінка не ставиться за наявності трьох і більше виправлень.

Диктант оцінюється однією оцінкою за такими нормативами:

Оцінка за шкалою 200 б.	Кількість допустимих помилок
200,0	0/0
187,5	0/1 (негруба)
175,0	1
162,5	1 + 1 (негруба)
150,0	3
137,5	4
125,0	5-6
112,5	7-8
100,0	9-10
87,5	11-12
75,0	13-14
62,5	15-16 і більше

Примітки:

1. Перша цифра вказує на кількість орфографічних помилок, друга - пунктуаційних.

2. Оцінка "11" ставиться за одну негрубу помилку.

Пунктуаційні і орфографічні помилки обраховуються однаково

7. ПОРАДИ АБІТУРІЄНТАМ, ЯКІ ГОТУЮТЬСЯ ДО НАПИСАННЯ ДИКТАНТУ

Готуючись до вступного іспиту з української мови, візьміть до уваги такі поради:

1. Ретельно повторіть вивчені орфографічні й пунктуаційні правила та винятки з них, адже текст екзаменаційного диктанту може містити будь-які орфограми і пунктограми.

2. Критично й вдумливо проаналізуйте орфографічні та пунктуаційні помилки, яких найчастіше припускалися у своїх письмових роботах протягом року. Поміркуйте, чим саме вони спричинені (можливо, неухважністю, а може, ви не знаєте відповідного правила чи плутаєте його з іншим тощо). Визначивши причину, легше запобігти помилці.

3. Перевіряючи диктант, зверніть особливу увагу на ті слова і розділові знаки, у написанні яких вагалися під час диктування.

4. Розчленовуйте орфографію та пунктуацію на частини. Визначте, що в кожній з них є основним. Орфограми, що пишуться за фонетичним принципом (небо, ліс, зорі, ходити, маяк, сніг) – вимагають лише уважного слухання. Для написання таких орфограм тренуйте слух.

5. Пам'ятайте, що існують такі правила орфографії, які розходяться з правилами орфоєпії: [миелуйеис':а] – милується, [зустр' ічайуц':а] – зустрічаються тощо. Ці орфограми пишуться за морфологічним принципом. У таких випадках треба добре знати морфологічну будову слова, словотвір, частини мови та їхні морфологічні ознаки, систему відмінювання й дієвідмінювання. До таких орфограм належать відмінкові форми змінних частин мови, дієслівні форми, правопис суфіксів і префіксів тощо.

6. Серед пунктограм можна виділити інтонаційні, структурні та змістові (сміслові). Найпростіше з інтонаційними: можна натренувати слух на окличну, питальну й розповідну інтонацію та паузи. Відтак, якщо знати, якій інтонації, паузі який знак відповідає, то основний мінімум розділових знаків буде поставлено правильно.

Структурні пунктограми найскладніші. Щоб ними користуватися, треба добре знати синтаксичну будову речення, усі типи розділових знаків і основні правила їх постановки.

Змістові (сміслові) пунктограми є спільними зі структурними, бо синтаксична будова речення відображає його зміст, є формою логічного наповнення. Однак один логічний зміст може мати кілька синтаксичних структур із різними розділовими знаками: як приїду – зайду; після приїзду зайду; коли приїду, то зайду.

7. Під час самостійної перевірки бажано подумки озвучувати написане. Це допоможе вам вчасно помітити допущені помилки

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Авраменко О.М. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: І ч. / О.А. Авраменко, М.Б. Блажко. – 8-е видання; доповнене. – К.: Грамота, 2019. – 568 с.
2. Глазова О.П. Рідна мова: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл./ О.П. Глазова, Ю.Б. Кузнецов: наук. ред. І. Вихованець. – К.: Зодіак-ЕКО, 2010. – 256 с.: іл.
3. Лепеха Т.В. Українська мова: Навчальний посібник для старшокласників, абітурієнтів, студентів нефілологічних факультетів вузів. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2000. – 328 с.
4. Пентиліук М.І., Іващенко О.В. Українська мова: Підручник-комплект. – К.: Ленвіт, 2001. – 352 с.
5. Українська мова: підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: профіл. рівень / М.Я. Плющ, В.І. Тихоша, С.О. Караман, О.В. Караман. – К.: Освіта, 2010. – 416 с.
6. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – 6-те вид., за змінами. – К.: Освіта, 2006. – 254 с.